

УДК 351.74:004.9

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.5.61>

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Латковський П.П.,
*кандидат юридичних наук, доцент,
кафедра адміністративного і фінансового права
Національного університету «Одеська юридична академія»
ORCID: 0000-0002-2406-766X
e-mail: pavellatkovsky@gmail.com*

Латковський П.П. Інформаційно-аналітичне забезпечення правоохоронної діяльності.

В умовах сучасного суспільного розвитку інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності правоохоронних органів України набуває виняткової важливості. Тому, статтю присвячено дослідженню інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності. Сьогодні інформаційно-аналітичні системи стають невід'ємною частиною діяльності правоохоронних структур, забезпечуючи своєчасний доступ до необхідних даних та їх аналіз. На тлі величезних руйнувань, спричинених сучасною війною в Україні, автор наголошує на величезний обсяг інформації, який необхідно обробляти для ефективного виконання завдань правоохоронними органами.

Констатовано, що інформаційно-аналітичне забезпечення правоохоронної діяльності в Україні є складним та багатограним процесом, який вимагає комплексного підходу. Впровадження сучасних технологій, інтеграція інформаційних систем, підготовка кадрів, здатних ефективно використовувати сучасні технології, правове регулювання та міжнародне співробітництво є ключовими елементами, які можуть сприяти підвищенню ефективності роботи правоохоронних органів. Підкреслено, що впровадження автоматизованих систем управління інформацією сприяє підвищенню оперативності реагування на злочини та покращенню координації між різними правоохоронними органами.

Обґрунтовано, що інформаційно-аналітичне забезпечення правоохоронної діяльності в Україні є складним процесом, який вимагає врахування технологічних, правових, освітніх та соціальних аспектів, ефективна інтеграція яких може значно підвищити рівень безпеки та правопорядку в країні.

Звернено увагу на міжнародну співпрацю у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення й на те, що міжнародний досвід у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності може бути корисним для України. Зокрема, успішні практики інших країн можуть бути адаптовані до українських реалій з урахуванням специфіки національної правової системи та організаційної структури правоохоронних органів. Це дозволить не лише підвищити ефективність роботи, але й забезпечити відповідність міжнародним стандартам у цій сфері.

Ключові слова: правоохоронна діяльність, правоохоронні органи, інформаційно-аналітичне забезпечення, бази даних, інформаційні технології, Бюро економічної безпеки, міжнародна співпраця.

Latkovskyi P.P. Information and analytical support of Law enforcement activities.

The article is devoted to the study of information and analytical support of law enforcement activities. Today, information and analytical systems are becoming an integral part of law enforcement operations, providing timely access to the necessary data and enabling their analysis. Against the backdrop of the vast destruction caused by the ongoing war in Ukraine, the author emphasises the enormous volume of information that must be processed to ensure the effective fulfilment of law enforcement tasks.

It is noted that information and analytical support of law enforcement activities in Ukraine is a complex and multifaceted process that requires a comprehensive approach. The introduction of modern technologies, the integration of information systems, the training of personnel capable of effectively using

advanced technologies, legal regulation, and international cooperation are identified as key elements that can enhance the efficiency of law enforcement bodies. It is underlined that the implementation of automated information management systems contributes to faster responses to crimes and improves coordination among various law enforcement agencies.

It is argued that information and analytical support of law enforcement activities in Ukraine is a demanding process that necessitates consideration of technological, legal, educational, and social aspects, the effective integration of which can significantly strengthen security and public order in the country.

Attention is drawn to international cooperation in the field of information and analytical support, as well as to the fact that international experience in this area can be valuable for Ukraine. In particular, the successful practices of other countries can be adapted to Ukrainian realities, taking into account the specifics of the national legal system and the organisational structure of law enforcement bodies. This will not only increase operational effectiveness but also ensure compliance with international standards in this sphere.

Key words: law enforcement activity, law enforcement agencies, information and analytical support, databases, information technologies, Bureau of Economic Security, international cooperation.

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку суспільства інформаційно-аналітичне забезпечення правоохоронної діяльності в Україні набуває особливої актуальності. Це зумовлено зростанням обсягу інформації, яку необхідно обробляти для ефективного виконання завдань правоохоронними органами. Інформаційно-аналітичні системи стають невід'ємною частиною діяльності правоохоронних структур, забезпечуючи своєчасний доступ до необхідних даних та їх аналіз. Важливість цього напрямку підкреслюється в численних дослідженнях, які акцентують увагу на основні наукові підходи та аспекти практичної реалізації інформаційно-аналітичного забезпечення у діяльності слідчих та оперативних підрозділів з протидії економічним злочинам [1]; на забезпеченні інформаційної безпеки як складової національної безпеки України [2]; на використанні інформаційних систем для покращення ситуаційної обізнаності органів військового управління [3]; на процедурах фіксації результатів OSINT в контексті розслідування воєнних злочинів [4].

Інформаційно-аналітичне забезпечення правоохоронної діяльності включає в себе не лише збір та обробку даних, але й їх систематизацію, аналіз та інтерпретацію. Це дозволяє створювати прогнози та моделі, які можуть бути використані для попередження злочинів та підвищення ефективності розслідувань. Застосування таких підходів сприяє більш раціональному використанню ресурсів та підвищенню рівня безпеки в суспільстві. Крім того, інформаційно-аналітичні системи дозволяють здійснювати моніторинг та оцінку діяльності правоохоронних органів, що є важливим елементом забезпечення прозорості та підзвітності їх роботи.

Відмічаючи чутливий характер даних, які обробляються правоохоронними органами, забезпечення їх конфіденційності та цілісності є критично важливим завданням. Використання сучасних методів криптографії та інших технологій захисту інформації дозволяє мінімізувати ризики несанкціонованого доступу та витоку даних. Це, у свою чергу, підвищує довіру суспільства до правоохоронних органів та сприяє зміцненню правопорядку в країні.

Стан опрацювання проблематики. Питання інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності посідає важливе місце у наукових дослідженнях та практиці функціонування органів правопорядку. У працях вітчизняних і зарубіжних учених наголошується на ролі інформаційних ресурсів та аналітичних технологій як ключових чинників підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів.

Серед українських дослідників варто відзначити роботи, присвячені правовим засадам інформаційної діяльності (О. Бандурка, В. Авер'янов, О. Остапенко), питанням організації інформаційно-аналітичних процесів у системі органів внутрішніх справ (М. Іншин, О. Джафарова), а також аспектам використання інформаційних технологій у правоохоронній сфері (В. Ліпкан, С. Петков). Окремі аспекти інформаційної безпеки та кіберзахисту в контексті правоохоронної діяльності висвітлювалися у працях В. Буряка, Ю. Максименка, І. Арістової. Розглядають дане питання і такі науковці, як: Биков І.О., Волощук О.Т., Латковська Т.А., Марущак А.В., Старостін О.Ю., Глиняний І.В., Марчук В.В., Парашук Л.Я., Парашук С.М.

Важливий внесок у розвиток теорії та практики інформаційно-аналітичного забезпечення зробили зарубіжні науковці, зокрема дослідження з проблем кримінальної аналітики, використання

великих даних у правоохоронній діяльності, застосування штучного інтелекту та сучасних ІТ-рішень (J. Ratcliffe, M. Porter, L. Kennedy).

Метою статті є дослідження інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності, впровадження та використання сучасних інформаційних технологій.

Виклад основного матеріалу. Інформаційно-аналітичне забезпечення правоохоронної діяльності в Україні є важливим напрямком, що визначає ефективність функціонування правоохоронних органів. У сучасних умовах, коли обсяг інформації зростає експоненційно, здатність правоохоронних структур швидко та точно обробляти дані стає критично важливою. Це забезпечує не лише оперативність у прийнятті рішень, але й підвищує рівень безпеки в суспільстві. Інформаційно-аналітичні системи дозволяють інтегрувати різноманітні джерела даних, що сприяє більш комплексному розумінню криміногенної ситуації та прогнозуванню можливих загроз.

В Україні процеси реформування правоохоронної системи супроводжуються активним впровадженням новітніх інформаційних технологій. Це зумовлено необхідністю адаптації до європейських стандартів та вимог, що висуваються до правоохоронних органів у контексті інтеграції до міжнародних структур. Впровадження інформаційно-аналітичних систем дозволяє підвищити ефективність управління ресурсами, оптимізувати процеси розслідування та забезпечити прозорість діяльності правоохоронних органів.

Одним із ключових елементів інформаційно-аналітичного забезпечення є створення та використання баз даних, які містять інформацію про правопорушення, підозрюваних осіб, свідків та інші важливі дані. Ці бази даних дозволяють правоохоронцям швидко отримувати доступ до необхідної інформації, що значно скорочує час на проведення розслідувань. Крім того, автоматизовані системи аналізу даних допомагають виявляти закономірності та тенденції у кримінальній діяльності, що є важливим для розробки стратегій запобігання злочинності.

Важливим аспектом є також інтеграція інформаційно-аналітичних систем з міжнародними базами даних, що дозволяє ефективніше боротися з транснаціональною злочинністю. Співпраця з міжнародними правоохоронними організаціями, такими як Інтерпол та Європол, відкриває нові можливості для обміну інформацією та координації дій у боротьбі зі злочинністю, що не знає кордонів.

Однак, впровадження інформаційно-аналітичних систем у правоохоронну діяльність в Україні стикається з низкою викликів. Серед яких можна виділити і недостатнє фінансування, і брак кваліфікованих кадрів та проблеми з кібербезпекою. Ці фактори суттєво обмежують потенціал використання інформаційних технологій у правоохоронній сфері, вирішення яких вимагає комплексного підходу та тісної співпраці між державними органами, науковими установами та приватним сектором.

Аналізуючи інформаційно-аналітичне забезпечення правоохоронної діяльності в Україні можна виділити кілька ключових аспектів, які суттєво впливають на ефективність функціонування правоохоронних органів. Перш за все, варто зазначити, що інформаційно-аналітичне забезпечення є критично важливим елементом у системі управління правоохоронною діяльністю, оскільки воно дозволяє оперативно реагувати на зміни в відповідній ситуації та приймати обґрунтовані управлінські рішення. В Україні, як і в багатьох інших країнах, інформаційно-аналітичне забезпечення базується на зборі, обробці та аналізі великої кількості даних, що надходять з різних джерел, включаючи оперативну інформацію, статистичні дані, результати розслідувань та інші види інформації.

Одним із основних викликів, з якими стикаються правоохоронні органи України, є недостатня інтеграція інформаційних систем, що використовуються різними структурами. Це призводить до фрагментації даних і ускладнює їх ефективне використання для аналітичних цілей. Відсутність єдиної платформи для обміну інформацією між різними правоохоронними структурами ускладнює координацію дій та знижує загальну ефективність боротьби із правопорушеннями. Крім того, існує проблема недостатньої автоматизації процесів збору та обробки даних, що також негативно впливає на швидкість та якість аналітичних висновків.

Важливим аспектом інформаційно-аналітичного забезпечення є використання сучасних технологій, таких як штучний інтелект [5]. Вчені наголошують на подвійній природі статусу правоохоронних органів у контексті штучного інтелекту: з одного боку, вони є суб'єктами забезпечення національної кібербезпеки, а з іншого – самі виступають об'єктами, на які поширюються ризики цифрових загроз.

В Україні інформаційні технології поки що не знайшли широкого застосування у правоохоронній сфері, що обмежує можливості для прогнозування та попередження злочинів. Впровадження таких технологій могло б значно підвищити ефективність аналітичної роботи, дозволяючи виявляти складні закономірності та тенденції, які не завжди очевидні при традиційних методах аналізу.

Крім технологічних аспектів, важливу роль у забезпеченні ефективної аналітичної підтримки відіграє людський фактор. Недостатня підготовка кадрів, які займаються аналітичною діяльністю, є однією з основних проблем, що заважають повноцінному використанню інформаційно-аналітичних можливостей. Багато співробітників правоохоронних органів не мають достатнього рівня знань у сфері сучасних інформаційних технологій та методів аналізу даних, що обмежує їхню здатність ефективно використовувати наявні ресурси.

Також варто звернути увагу на питання правового регулювання інформаційно-аналітичної діяльності у правоохоронній сфері. Окремої уваги заслуговує Закон України «Про Бюро економічної безпеки України», у статті 4 якого встановлено одне з завдань цього органу – збирання та аналіз інформації про правопорушення, що впливають на економічну безпеку держави, та визначення способів запобігання їх виникненню в майбутньому [6].

Важливо відмітити і взаємодію Бюро економічної безпеки України з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, правоохоронними органами та іншими особами, серед яких порядок обміну інформацією, у тому числі оперативною, проведення спільних заходів Бюро економічної безпеки України та інших державних органів, що відповідно до закону здійснюють оперативно-розшукову діяльність.

Бюро економічної безпеки України в порядку, визначеному законом, має безпосередній, у тому числі автоматизований, доступ до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів і банків (баз) даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування, користується державними, у тому числі урядовими, засобами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами. Порядок такого доступу визначається відповідними міжвідомчими угодами (договорами), спільними наказами (розпорядженнями) та протоколами до них або в порядку електронної інформаційної взаємодії, якщо інше не передбачено законом.

Вчені зазначають, що в сучасних умовах цифрової трансформації державного управління особливого значення набуває питання ефективного впровадження електронних сервісів у сфері правоохоронної діяльності та встановлюють, що електронні сервіси в правоохоронній діяльності є не лише інструментом технічної модернізації, а й важливим чинником забезпечення прозорості, підзвітності та протидії корупції [7, с. 210].

Погоджуємось з вченням І.О. Биковим, що в умовах сьогодення результати аналітичних досліджень мають значну важливість для оцінки рівня законності, прогнозування криміногенної ситуації, пошуку осіб та засобів, які використовувалися для скоєння злочинів, адже продукти аналітичної роботи все частіше застосовуються для стратегічного планування, що підвищує ефективність та оптимізує діяльність правоохоронних органів та їхнього персоналу [1, с. 395].

Для підвищення ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності в Україні необхідно вирішити низку проблем, пов'язаних з інтеграцією інформаційних систем, впровадженням сучасних технологій, підготовкою кадрів, правовим регулюванням та фінансуванням. Це дозволить створити більш ефективну та прозору систему управління, яка зможе оперативно реагувати на виклики сучасного світу та забезпечувати безпеку громадян.

Однак, впровадження новітніх технологій у правоохоронну діяльність стикається з певними викликами. Одним з них є питання захисту персональних даних та дотримання прав людини. Використання великих даних та аналітичних систем може призвести до порушення конфіденційності, якщо не будуть вжиті відповідні заходи безпеки. Це вимагає розробки чітких нормативних актів та стандартів, які б регулювали використання таких технологій у правоохоронній сфері.

Крім того, важливою складовою інформаційно-аналітичного забезпечення є підготовка кадрів, здатних ефективно використовувати сучасні технології. Це передбачає не лише технічну підготовку, але й розвиток аналітичного мислення та навичок роботи з великими обсягами даних. Відповідні навчальні програми мають бути інтегровані у систему підготовки правоохоронців, щоб забезпечити їхню готовність до роботи в умовах швидко змінюваного інформаційного середовища.

Ще одним аспектом, що потребує уваги, є міжнародна співпраця у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення. Злочинність не має кордонів, і ефективна боротьба з нею вимагає обміну інформацією та досвідом між правоохоронними органами різних країн. Це може включати спільні навчання, обмін технологіями та розробку спільних стратегій боротьби зі злочинністю. Вчені Т.А. Латковська та О.Т. Волощук, досліджуючи вплив інформаційних технологій та гібридних агресій на соціально-політичні процеси на міжнародній арені, зазначають, що в цифрову епоху у сучасному глобалізованому світі інформаційні технології стали ключовим інструментом у гібридних агресіях, змінюючи соціально-політичні процеси на міжнародній арені [8].

Важливо враховувати соціальні аспекти впровадження новітніх технологій у правоохоронну діяльність. Громадськість має бути поінформована про переваги та ризики, пов'язані з використанням інформаційно-аналітичних систем. Це сприятиме підвищенню довіри до правоохоронних органів та забезпеченню підтримки з боку суспільства у впровадженні нових технологій.

Таким чином, інформаційно-аналітичне забезпечення правоохоронної діяльності в Україні є складним процесом, що вимагає врахування технологічних, правових, освітніх та соціальних аспектів. Ефективна інтеграція цих елементів може значно підвищити рівень безпеки та правопорядку в країні.

Висновки. У процесі дослідження інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності в Україні було встановлено, що ефективність цієї системи значною мірою залежить від інтеграції сучасних інформаційних технологій. Використання таких технологій дозволяє значно підвищити якість збору, обробки та аналізу даних, що є критично важливим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері правоохоронної діяльності. Зокрема, впровадження автоматизованих систем управління інформацією сприяє підвищенню оперативності реагування на злочини та покращенню координації між різними правоохоронними органами.

Аналіз існуючих підходів до інформаційно-аналітичного забезпечення вказує на необхідність удосконалення нормативно-правової бази, яка регулює цю сферу. Відсутність чітких регламентів та стандартів ускладнює процес інтеграції новітніх технологій та обмежує можливості для обміну інформацією між різними відомствами. Це, в свою чергу, може призводити до дублювання функцій та неефективного використання ресурсів, що негативно впливає на загальну ефективність правоохоронної діяльності.

Інформаційно-аналітичне забезпечення є не лише допоміжним інструментом у правоохоронній діяльності, а й стратегічним ресурсом, від якого залежить ефективність функціонування усієї системи захисту правопорядку. У сучасних умовах воєнних викликів та глобальної цифровізації саме здатність органів правопорядку швидко збирати, аналізувати й використовувати інформацію визначає рівень безпеки держави та суспільства.

Отже, удосконалення інформаційно-аналітичних механізмів, впровадження інноваційних технологій та формування цілісної державної політики у цій сфері є запорукою не лише зміцнення правоохоронної системи, а й майбутнього розвитку України як демократичної та правової держави.

Також варто відзначити, що міжнародний досвід у сфері інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності може бути корисним для України. Зокрема, успішні практики інших країн можуть бути адаптовані до українських реалій з урахуванням специфіки національної правової системи та організаційної структури правоохоронних органів. Це дозволить не лише підвищити ефективність роботи, але й забезпечити відповідність міжнародним стандартам у цій сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Биков І.О. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності слідчих та оперативних підрозділів у боротьбі з економічними злочинами. *Право і суспільство*. 2024. № 1. Т. 2. С. 392–396.
2. Старостін О.Ю. Забезпечення інформаційної безпеки як складової національної безпеки України. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2024. № 1 (31). С. 446–474.
3. Парашук Л.Я., Парашук С.М. Рекомендації стосовно використання інформаційних систем для покращення ситуаційної обізнаності органів військового управління. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. 2025. № 1. С. 46–54.

4. Зоренко Д. До питання процедури фіксації результатів OSINT в контексті розслідування воєнних злочинів. *Сучасні реалії протидії воєнним злочинам: набутий досвід та погляд в майбутнє*: матеріали панельної дискусії VII Харківського Міжнародного юридичного форуму 25 вересня 2023 року. Київ : Алерта, 2023. 146 с.
5. Латковська Т., Марущак А. Інтеграція штучного інтелекту у діяльність правоохоронних органів: ризики в контексті кібербезпеки. *Право та державне управління*. 2025. № 1. С. 355–361.
6. Про Бюро економічної безпеки України. Закон України від 28.01.2021 р. № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.
7. Глиняний І.В., Марчук В.В. Електронні сервіси в правоохоронній діяльності як елемент протидії корупції. *Правові новели*. 2025. № 25. С. 206–212.
8. Латковська Т.А., Волощук О.Т. Вплив інформаційних технологій та гібридних агресій на соціально-політичні процеси на міжнародній арені. *Юридичний вісник*. 2025. № 1. С. 196–202.